

LEO TOLSTOI
**LUONNOSTA
JA
ELÄMÄSTÄ**

**SATUJA JA
KERTOMUKSIA LAPSILLE**

Luonnosta ja elämästä

Leo Tolstoi

Luonnosta ja elämästä

Satuja ja kertomuksia lapsille

Kustantamo Helmivyö
Turku 2019

Leo Tolstoi: Luonnosta ja elämästä
Toim. Juri Nummelin
Alun perin julkaissut Werner Söderström, 1892
Suomentanut O. H. Moisio,
suomennosta korjattu ja nykyaikaistettu hienokseltaan
ISBN 978-952-7211-32-8
Painopaikka: BoD, Norderstedt, Saksa

Sisällysluettelo

Kaste ruohon lehdellä	7
Shat ja Don	8
Karhu kuormalla	9
Haukka ja jänis	11
Kotka	12
Miten sudet opettavat poikiaan	13
Leijona ja koira	14
Talonpojan kertomus siitä, minkä vuoksi hän rakasti vanhempaa veljeänsä	17
Pietari ensimmäinen ja talonpoika	19
Raivostunut koira	21
Kaksi hevosta	23
Tasan jaettu perintö	24
Hai	26
1000 kultarahaa	29
Vasikka jäällä	30
Lehmä ja vuohi	31
Kuningas ja haukka	32
Jussi	33
Jänis ja sen viholliset	36
Elefantti	37
Vanha hevonen	38
Keisarinna Si-lin-tsi	41
Silkkimato	42
Tätin kertomus kesystä varpusesta	50

Omenapuu	54
Vanha poppeli	56
Tuomi	58
Tammi ja pähkinäpuu	60
Rikkaus Jumalalta	61
Sokea ja maito	62
Tunto ja näkö	63
Haistin aisti	64
Erään upseerin kertomuksia Kaukaasiasta	67
Milton ja Pulkka	69
Kilpikonna	71
Pulkka ja susi	74
Mitä Pulkalle tapahtui Pjätigorskissa	77
Pulkan ja Miltonin loppu	81
Halu pahempi kuin pakko	83
Pikku tyttö ja hänen sienensä	99
Hyppäys	101

Kaste ruohon lehdellä

Kun kirkkaana kesäaamuna menet metsään, niin näet timantteja kedon heinikossa. Kaikki ne loistavat ja kimaltelevat monenvärisinä: keltasina, punasina ja sinisinä.

Kun menet likemmäksi ja tarkastat, niin näet että ne ovat erään ruohon kolmikulmaisiin lehtiin kokoutuneita kastepisaroita, jotka loistavat auringon valossa.

Tämän ruohon lehdet ovat alapuolelta karvasia ja pöyheitä, niin kuin sametti. Ja nuo pisarat voivat liikahtella edes takaisin lehdellä sen siitä kostumatta.

Jos varomattomasti taitat lehden, jonka päällä on tuollainen kaste, niin pisara vierähtää siitä pois kirkkaana pallona, etkä näekään kuinka se

putoaa alas lehtiruotia myöten. Jos joskus otat ja taitat sellaisen lehden, nostat sen hiljaa huulillesi ja juot siitä kastepisaran, niin maistuu se paremmalta kuin mikään muu juoma.

Shat ja Don

Ukko Iivanalla oli kaksi poikaa, Shat ja Don. Shat oli vanhempi veli ja sen vuoksi väkevämpi ja isompi, Don taas nuorempi ja siitä syystä pienempi ja heikompi.

Isä osoitti kummallekin heille tiensä ja käski heidän tottelemaan itseänsä.

Mutta Shat ei totellutkaan häntä eikä kulkenut hänen määräämäänsä tietä, vaan poikkesi siltä pois ja joutui häviölle.

Vaan Don sitä vastoin seurasi isänsä neuvoa ja meni sinne, minne hän oli käsenyt. Hän sai kulkea läpi koko Venäjän maan ja tuli kuuluisaksi.

Tulan kuvernementissa, Epifanian piirikunnassa on Iivanan järvi -niminen kylä, ja samassa kylässä on järvi. Siitä juoksee eri haaroille kaksi puroa. Toinen niistä on niin kapea, että sen yli voi päästä astumalla. Sen nimi on Don. Toinen taas on leveä ja sillä on nimenä Shat.

Don juoksee suoraan ja kuta kauvemmaksi se ehtii, sitä laajemmaksi se tulee.

Shat taas kiertelelee siellä täällä tehden mutkia. Don kulkee läpi koko Venäjän ja laskee Mustaan mereen. Siinä on paljon kaloja ja siinä kulkee pienempiä ja suurempia laivoja. Mutta Shat kulki mutkissa eikä päässyt Tulan kuvernementin ulkopuolelle, vaan laskee Upan jokeen.

Karhu kuormalla

Karhun kulettaja sattui kerran karhun kanssa kulkemaan kapakan ohi. Sen nähtyään satoi hän karhun kiinni porttiin, ja meni itse kapakkaan juomaan.

Heti sen perästä tuli muuan ajuri myöskin kapakan luo, pani kiinni hevosensa ja meni sisään kapakkaan. Mutta ajurin kuormassa sattui olemaan vehnäleipiä. Karhun nenään tuli vehnäleivän haju kuormasta, se tempasi itsensä irti, meni kuorman luo, nousi rattaille ja rupesi penkomaan heiniä.

Hevoset vilkasivat taakseen ja läksivät laukkaamaan pois kapakan luota pitkin tietä. Karhu sieppasi kädänsä leipävartaan tietämättä, mitä tehdä. Mutta hevoset laukkasivat yhä kovem-

min, kuta kauvemmaksiksi tultiin.

Karhu pitää siinä etukäpäillään varrasta ja kääntelee päättään sivulta toiselle. Mutta hevoset vilkasevat aina vähän ajan perästä taaksensa ja juoksevat vieläkin kovemmin vuoren juurella menevää tietä ja vihdoinkin laukkaavat ne vuorelle...

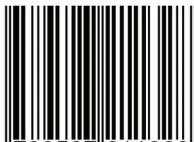
Ohikulkevat eivät tahdo ennättää väistyä tieltä pois. Koko kolmivaljakko kiittää pölyn peittämänä eteenpäin ja rattailta on karhu, joka pitäen varrasta käpälissään katselee vuoroon kummallekin sivulle. Karhu huomaa, että asiat ovat hullusti, hevoset saattavat tuottaa hänelle surman ja alkaa sen vuoksi kiljua. Hevoset kiihtyvät siitä vielä enemmän. Laukkaavat minkä karioista lähtee ja viimein juoksevat kotiin maalle.

Kaikki tulevat akkunaan katsomaan, mikä siellä juoksee sillä tavalla. Hevoset tulevat kotitalonsa portille. Emäntä lähtee katsomaan, kuka siellä tuli. Siinä on heidän hevoset, mutta isäntää ei näykään mukana, hän mahtoi siis olla juoksissa. Emäntä menee ulos pihalle, mutta näkeekin kummakseen, ettei rattailta laskeunutkaan isäntä, vaan karhu.

Ja silloin karhu hyppäsi niin kauas, kuin voi, pois rattailta, ja juoksi suoraa päätä metsään.

Luonnosta ja elämästä sisältää venäläisen kirjallisuuden klassikon **Leo Tolstoin** (1844–1910) lyhyitä kertomuksia maailman ihmeistä. Osa kertomuksista on perinteisiä eläinsatuja, osa taas opettavaisia tarinoita. Osassa esiintyy Tolstoi itse. Kirja on uudelleenjulkaisu alun perin vuonna 1892 ilmestyneestä suomennoksesta. Suomennoksen kieliasua on korjattu ja nykyaikaistettu.

Kustantamo Helmivyö

9 789527 211328